

Laki

kansakoululain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 1 päivänä heinäkuuta 1957 annetun kansakoululain 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 12 päivänä toukokuuta 1972 annetussa laissa (377/72), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

4 §

Kansakoulun lukuvuodessa on satayhdeksänkymmentä työpäivää. Oppilaiden koulutyö aloitetaan kouluhallituksen määrämänä päivänä elokuussa ja päätetään toukokuun viimeisenä arkipäivänä, jollei kouluhallitus erityisestä syystä toisin määrää.

Ehdotus

4 §

Kansakoulun lukuvuodessa on satayhdeksänkymmentä työpäivää. *Lukuvuoden työpäivistä vähennetään kuitenkin muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi sattuva itsenäisyyspäivä ja vapunpäivä.* Oppilaiden koulutyö aloitetaan kouluhallituksen määrämänä päivänä elokuussa ja päätetään toukokuun viimeisenä arkipäivänä, jollei kouluhallitus erityisestä syystä toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

tilaa ja aiheuttaa siten kustannuksia. Tarkastustodistuksen saaminen kestää keskimäärin kolme—neljä viikkoa näytteen ottamisesta. Tämän tarkastuttamisen edellyttämäksi varastokapasiteetin investointimenoksi on laskettu viljansiemenellä nykyisin noin 2 penniä kiloa kohti laskettuna. Siementavaran varastointiajan pääomakustannukseksi on vastaavasti laskettu noin 3 penniä kilolta (ohra). Tarkastuttamisen vaatiman varastoinnin kustannukset ovat siten yhteensä noin 5 penniä kilolta. Suhteessa siementavaran hintaan tätä kustannustekijää ei tosin voida pitää kovin suurena. Se vastaa kuitenkin yhteensä noin 4—5 miljoonaa markkaa nykyisellä kaupan kokonaismyyntimäärällä, joka on noin 80 miljoonaa kiloa.

2. Muutosehdotukset

Siementavaran kaupasta annetun lain soveltamisala ehdotetaan säädettäväksi koskemaan pelto- ja puutarhakasvien siemeniä sekä siemenperunoita ja ruokasipulien istukkaita. Lakia sovellettaisiin myös koristekasvien siemenen myyntiin.

Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että lain soveltamisen piiriin tulisi sellainen siementavaran myynti, joka tapahtuu liikkuvan kaupan tapaan. Jotta lakia ei voitaisi kiertää, ehdotetaan myös sellainen myynti, jota harjoitetaan vain tavaränäytteitä mukana kuljettaen, saatettavaksi lain piiriin.

Säätämällä siementavaran pakkaamisen luvanvaraisuudesta pyrittiin siemenkaupan valvonnan helpottamiseen. Jotta tämä valvontamennettely saataisiin nykyistä tarkoituksenmukaisemmaksi ja tehokkaammaksi ehdotetaan, että lupa myönnettäisiin määräajaiseksi. Ehdotuksen mukaan lupa myönnettäisiin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa voitaisiin uudistaa hakemuksesta.

Siementavaran hinta on viime vuosina kohonnut huomattavasti. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että tarkastetun kauppasiemenen käyttö on vähentynyt ja vastaavasti viljelijöiden oman kotovaraisten kylvösiemenen käyttö lisääntynyt. Toisaalta vuotuiset vaihtelut siementavaran menekissä ovat olleet huomattavia. Maataloustuottajajärjestöjen ja kaupan keskinäisissä neuvotteluissa on pyritty löytämään keinoja siementavaran hintojen nousun hillitsemiseen. Tällöin on kiinnitetty huomiota myös lainsäädännöstä johtuviin kustannuksiin. Siemenkaupan kehittymismahdollisuuksien lisäämiseksi ja siitä saatavien kustannussäästöjen vuoksi ehdotetaan lakia muutet-

tavaksi siten, että siementavara saataisiin toimittaa valtion siementarkastuslaitoksen luvalla ostajalle ennen kuin tavarasta otettu näyte on tarkastettu valtion siementarkastuslaitoksessa. Tällöin siementavara olisi vakuustodistuksen sijasta annettava ennakkovakuustodistus. Ehtona tällaisen kaupan sallimiselle olisi muun muassa, että myyjä sitoutuu, mikäli myyty siementavara ei täytä maatilahallituksen määrittämiä laatuvaatimuksia, antamaan hinnanalennusta ja korvaamaan mahdolliset vahingot maataloustuottajain keskusjärjestöjen ja siemenkauppiaitten järjestön kesken sovittavien korvauserusteiden mukaisesti. Jos tavara osoittautuu ennakkovakuustodistuksessa ilmoitettua huonommaksi, myyjä suorittaisi ostajalle, jollei virhe ole huomattava, hinnanalennuskorvauksen, jonka suuruus laskettaisiin edellä tarkoitettujen korvauserusteiden mukaan. Korvaus maksettaisiin siemenen ostajalle aina, kun valtion siementarkastuslaitoksen tekemässä laadunmäärityksessä ilmenee, että ennakkovakuusilmoitus on ollut virheellinen. Korvaus suoritettaisiin ilman eri anomusta riippumatta siitä, onko ostaja epäillyt siementavaran laadun poikenneen ennakkovakuustodistuksessa ilmoitetuista tiedoista. Siemenliikkeiden olisi tässä tarkoituksessa pidettävä niin tarkkaa tavarakirjanpitoa, että tarvittaessa kaikki siemenerat voitaisiin jäljittää korvauksen maksamista varten.

Jos tavarankin laatu on huomattavasti heikompi kuin sen vakuustodistuksen mukaan ilmoitetaan olevan, olisi myyjän suoritettava vahingonkorvaus, jonka suuruus olisi arvioitava kussakin tapauksessa ja tarvittaessa tulisi suorittaa viljelytarkastus. Virhe voitaisiin katsoa huomattavaksi, jos korvaus olisi yli 20 prosenttia tavarankin hinnasta. Tällaisten vahingonkorvausten arvioimista varten on tarkoitus asettaa vahingonarviointilautakunta. Lautakuntaan kuuluisi jäseninä kaksi ostajien edustajaa, jotka Maataloustuottajain Keskusliitto ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund nimeäisivät ja kaksi keskusliikkeiden nimeämää myyjien edustajaa. Puheenjohtajan valitsisivat jäsenet tai, jolleivät he pääse yksimielisyyteen, maatilahallitus. Lautakunnan kannanotto vahingonkorvausvaatimukseen olisi luonteeltaan suositus. Tämän vuoksi lakiin ei ehdoteta otettavaksi lautakuntaa koskevia säännöksiä. Vahingonkorvauslautakunnasta ja sen toiminnasta määrättäisiin edellä tarkoitettussa korvauserusteita koskevassa sopimuksessa.

3. Valmisteluvaiheet

Esitys perustuu pääosin maa- ja metsätalousministeriön 26 päivänä maaliskuuta 1981 siemenkauppalaan tarkistamista valmistelevaan asettaman toimikunnan ehdotukseen. (komiteamietintö 1982:20).

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Nykyistä joustavamman siementavaran kaupan sallimisella voidaan olettaa olevan siementavaran hintojen sekä varastoimiskustannusten nousua jossakin määrin hidastava vaikutus.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Siementavaran kaupasta annettu laki koskee pelto- ja puutarhakasvien siementavaroiden maahantuontia, myyntiä ja maastavientiä.

Lakia sovelletaan kaikkiin pelto- ja puutarhakasvilajeihin ja siten esimerkiksi myös mauste- ja koristekasveihin. Pello- ja puutarhakasvien lisäysaineiston osalta lakia muutettaisiin siten, että se koskisi vain kylvötarkoituksiin myytäviä siemeniä sekä istutettavaksi tarkoitettuja perunoita ja ruokasipulin istukkaita.

Viljelijän myydessä tuottamaansa siementavaraa sovellettaisiin lakia vain, jos tällainen myynti tapahtuisi julkisesti tai liikkuvan kaupan tapaan siementavaraa tai sen näytettä mukana kuljettaen.

4 §. Pykälän toisen momentin mukaan lupa siementavaran pakkaamiseen vähittäismyyntiä varten voitaisiin myöntää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa voidaan hakemuksesta uusua.

11 §. Pykälän 1 momentin mukaan myyjän olisi annettava ostajalle vakuustodistus siementavaraa luovutettaessa. Vakuustodistuksen tietojen on perustuttava valtion siementarkastuslaitoksen tai maatilahallituksen luvalla valtion viljavaraston siementarkastuslaboratorion suorittamaan tarkastukseen. Tavarán laatua koskevat tiedot annettaisiin, kuten tähän asti, varustamalla tavaraerän päällykset maatilahallituksen vahvistaman mallin mukaisella vakuustodistuksella. Vakuustodistukseen merkittäisiin tiedot sen mukaan kuin valtion siementarkastuslaitos tai maatilahallituksen luvalla valtion viljavaraston siementarkastuslaboratorio tavaránäytteen tarkastuksen perusteella antamassaan tarkastustodistuksessa ne tavarán tarkastajal-

le on ilmoittanut. Tältä osin menettely olisi sama kuin aikaisemmin.

Siementavara saataisiin pykälän toisen momentin mukaan valtion siementarkastuslaitoksen luvalla myydä laatutietoja ilmoittamatta antamalla ennakkovakuustodistus. Tällaisen luvan edellytyksenä olisi, että myyjä sitoutuu toimittamaan valtion siementarkastuslaitokselle laitoksen valtuuttaman henkilön ottaman näytteen ja että myyjä sitoutuu toimittamaan siementavaran ostajalle tarkastuksen viralliset tulokset. Lisäksi edellytettäisiin, että myyjä sitoutuu antamaan hinnanalennusta ja korvaamaan mahdolliset vahingot yleisperustelujen kohdassa 2 selostetulla tavalla. Asetuksella on tarkoitus säätää, että ennakkovakuustodistus tulisi kiinnittää tavarán päällykseen ja siinä olisi ilmoitettava muun muassa, mitkä maatilahallituksen vahvistamat laatuvaatimukset siementavara täyttää. Tällaisen todistuksen antamisessa ei edellytettäisi, että tavaraerä on virallisesti tarkastettu ennen sen luovuttamista ostajalle. Myyjä voisi antaa vakuuden sen tiedon perusteella, mikä hänellä on siementavarasta taikka sen raakaerästä suorittamansa tarkastuksen perusteella. Myyjän olisi ilmoitettava valtion siementarkastuslaitokselle, että siementavaraa on myyty ennakkovakuustodistuksella. Ilmoituksessa olisi lisäksi mainittava ennakkovakuustodistuksessa ilmoitetut tiedot.

Pykälän kolmannen momentin mukaan valtion siementarkastuslaitos voisi kieltää määrääjäksi tai kokonaan myöntämänsä luvan, jos osoittautuu, että myyjä ei ole noudattanut ennakkovakuustodistuksella myynnille asetettuja ehtoja tai että myyjällä ei ole asianmukaisia edellytyksiä ennakkovakuustodistuksen antamiseen.

2. Tarkemmat säännökset

Lainmuutoksen seurauksena tulisi siementavarain kaupasta annettuun asetukseen ottaa ennakkovakuustodistusta koskevat säännökset. Laissa edellytetään myös maataloustuottajien keskusjärjestöjen ja siemenkauppiaitten järjestön sopivan ennakkovakuustodistuksella myytävän siementavarain kaupan vahingonkorvauserusteista.

3. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitus saattaa voimaan välittömästi sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Edellä lausutun perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

siementavarain kaupasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan siementavarain kaupasta 25 päivänä elokuuta 1975 annetun lain (669/75) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 4 §:n 2 momentti ja 11 §, näin kuuluviksi:

1 §

Tämä laki koskee pelto- ja puutarhakasvien siementavarain maahantuontia, myyntiä ja maastavientiä. Viljelijän myydessä tuottamaansa siementavaraa sovelletaan lakia kuitenkin vain, milloin myynti tapahtuu julkisesti taikka liikkuvan kaupan tapaan siementavaraa tai sen näytettä mukana kuljettaen.

Siementavaralla tarkoitetaan 1 momentissa mainittujen kasvien kylvettäväksi tai istutettaviksi tarkoitettuja siemeniä, siemenperunoita ja ruokasipuleiden istukkaita. Asetuksella säädetään, mitä siementavarain julkisella myynnillä tarkoitetaan.

4 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan pakkaamiseen myöntää maatilahallitus enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa voidaan myöntää, mikäli luvan hakijan käytettävissä on tarvittavat laitteet ja ammattitaitoinen henkilökunta ja hakija täyttää myös muut pakkaamisen asianmukaiseen suorittamiseen vaadittavat edellytykset. Maatilahallitus voi peruuttaa antamansa luvan, milloin sen myöntämisen edellytyksiä ei enää ole olemassa tai milloin luvan saaja tai pakkaamisesta muutoin vastuussa oleva henkilö on tuomittu rangaistukseen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten rikkomisesta.

11 §

Myyjän on annettava ostajalle vakuustodistus kaupan pidettävästä siementavarasta, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Vakuustodistuksen tietojen on perustuttava valtion siementarkastuslaitoksen suorittamaan tarkastukseen, joka on suoritettava, jollei valtion siementarkastuslaitos toisin määrää, laitoksen valtuuttaman henkilön siementavarasta ottamasta näytteestä. Maatilahallitus voi oikeuttaa myyjän antamaan tiedot myös valtion viljavaraston siementarkastuslaboratorion suorittaman tarkastuksen perusteella.

Siementavara saadaan myydä valtion siementarkastuslaitoksen luvalla myös antamalla ennakkovakuustodistus, josta säädetään tarkemmin asetuksella. Edellytyksenä tällaisen luvan myöntämiselle on, että myyjä sitoutuu

1) toimittamaan valtion siementarkastuslaitokselle 1 momentissa mainitulla tavalla otetun näytteen myytäväksi aiotusta siementavarasta;

2) toimittamaan ostajalle valtion siementarkastuslaitoksen 1 kohdassa tarkoitettua näytettä suorittaman tarkastuksen tulokset; sekä

3) mikäli myyty siementavara ei täytä ilmoitetulle laatuluokalle asetettuja vaatimuksia, antamaan hinnanalennusta ja korvaamaan mahdolliset vahingot maataloustuottajain keskusjärjestöjen sekä siemenkauppiaitten järjestön kesken sovitavien korvauserusteiden mukaisesti.

Valtion siementarkastuslaitos voi kieltää määrääjäksi tai kokonaan 2 momentissa tarkoitetun

luvan saaneelta myyjältä siementavaran myynnin ennakkovakuustodistuksella, jos myyjä ei ole noudattanut luvan myöntämiselle asetettuja ehtoja tai jos myyjällä ei enää ole asianmukaisia edellytyksiä ennakkovakuustodistuksen antamiseen.

Ulkomailta tuotavan siementavaran osalta valtion siementarkastuslaitos voi hyväksyä ostajalle annettavaksi ulkomaan viranomaisen antamat tiedot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Mitä 4 §:n 2 momentissa on säädetty pakkausluvan määräaikaaisuudesta, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyjä lupia. Tällaisen luvan uusimista koskeva hakemus on tehtävä kahden vuoden kuluessa, jos luvan myöntämisestä on kulunut yli kolme vuotta ja muussa tapauksessa viiden vuoden aikana tämän lain voimaantulosta.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1984

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo Yläjärvi*